

handel met de synodocraten, die nu al jaren lang de kardinale feiten maskeeren. Tot in hun jongste Acta toe, waarin (één voorbeeld slechts!) over Bergschenhoek — dat betekenisvolle geding — het punt in kwestie kalmweg, en dit tegen de gegeven belofte in, wordt onttrokken aan de kennis van de kerken. Elders meer hierover in ons blad (dit of een volgend nummer).

Nu hebben we al herhaaldelijk gezegd, en het Groningsche rapport („Samenspreking, ja of neen?”) maakt daarvan één van zijn hoofdpijlers: wij kunnen niet bidden, en ook niet werken, zolang de feiten niet worden gekend.

Met andere woorden: wie zijn best doet, nuchter de feiten onder de oogen te zien en anderen te laten zien, die handelt in den geest van het Groningsche rapport. Elke — ook „goedbedoelde” — verdoezeling van de nuchtere werkelijkheid is in strijd met den geest én met de letter van dit Rapport.

Wat veel erger is: ze is ook in strijd met wat God ons zegt omtrent het gebed. Bidden is: God aanroepen terzake van onze NOODDRIFT. Eerste verschijnsel is daarbij dus: zien wat WERKELIJK nodig is. En dat laatste is alleen mogelijk, als men weet, hoe het WERKELIJK met ons staat. Zonder kennis van nuchtere werkelijkheden is een gebed niet mogelijk. Het is dan een verzuchting in de ruimte. Dat staat in Catechismus Zondag 45; en in het Groningsche rapport staat het ook.

Weet ge, waar ik zoo bang voor ben? Dat onze menschen zullen denken: indien „ze” nu eens de schorsingen etc. gingen betreuren, en herroepen, wel, dan waren we klaar. Of: indien „ze” nu eens ten aanzien van 1942-1944 een groote concessie deden, wel, dan waren we weer zóó bij elkaar.

Maar dan zou men niet weten, wat men zei.

Vergeet toch niet, dat er inmiddels ginds zoo heel veel gebeurd is. Stel, men gaat straks een man benoemen in het synodocratische, nieuwe Kampen, die dan de praetentie moet voeren, den stoel van Schilder te bezetten — voorziening in de dusgenaamde „vacature-Schilder” staat officieel op het program, en natuurlijk is er dus een stuk van curatoren ter tafel — welnu, dan is Kampen sedert de uitwerping van Greijdanus en Schilder getypeerd door nog twee mannen, die ingaan tegen wat bij ons erkend is als de goede, schriftuurlijke lijn. Men heeft en passant den koers van Kampen veranderd. Men heeft het contact met de Belgische Zendingkerk hersteld; een kerk, die indertijd niet meer voor correspondentie in aanmerking kwam, omdat ze zoo sterk afweek van de lijn der Schriften. De correspondentie is veranderd. Men gaat oecumenisch doen, d.w.z. contacten leggen met loochenaars van den Christus der Schriften. Men heeft de kerkorde omzwachteld met zooveel bepalingen, en nog eens interpretaties, dat we er geen weg meer in weten, en in elk geval geen huis meer mee kunnen houden, en — als we vandaag weer in het schuitje zouden stappen, meteen gevangen zaten in een spinneweb van ongereformeerde bepalingen.

Laten we goed begrijpen: er zijn in die paar jaar, nadat Greijdanus en Schilder zijn weggezonden, ontzaglijke veranderingen en frontverschuivingen geschied. En al zou vandaag formeel alles worden herroepen, wat men aan enkele mannen in en door de synode en voorts aan honderden anderen door andere vergaderingen misdaan heeft, daarmee is de zaak nog niet gezond. Want we zouden een veranderd huis binnenkomen. Als een man zijn vrouw wegstuurt, en tijdens haar afwezigheid de heele zaak anders inricht, en ook de huisregels verandert (!!!), en dan zegt: kom maar weer terug, en misschien ook nog zoo iets van „sorry” mompelt, dan is die vrouw onverstandig en bovendien onvroom, als ze niet eerst eens gaat praten over die veranderde huisregelen en die veranderde huisinrichting. 't Is maar een beeld, alle vergelijking loopt mank, maar u begrijpt het wel.

Men vergeet niet, dat het Groningsche rapport gezegd heeft: we willen onderhandelen niet over hetgeen ons in 1944 BEGON te scheiden, maar over hetgeen ons (ten tijde der eventuele correspondentie) SCHEIDT. En zulke bepalingen, als de heeren Nauta en Den Hartogh voorstellen, DIE SCHEIDEN ONS RADIKAAL. Een beetje daaraan polijsten helpt ook niet; alleen een resoluut: NEEN past ertegen.

Nooddruft? Voor die kerken aan de overzijde? Die is het inzicht, dat de leiding de laatste jaren mis was; met het gezicht op de wonderlijke kronkelingen van het synodocratische pad na 1942 kan men zulke woorden niet meer inhouden.

Juist dus om te kunnen blijven bidden is het nodig, de feiten te kennen. De feiten wijzen uit, dat de huidige leiding in de gindsche gemeenschap steeds verder drijft op het eenmaal ingeslagen pad. Die leiding zal daarin verloochend moeten worden, zal er ooit van een gereformeerde samenleving weer sprake kunnen zijn. We zullen bovendien moeten weten, wat ze inmiddels in '42-'46 heeft laten vastleggen in openbare en in geheime zittingen, eer er ook maar een mogelijkheid is te

weten waar men ginds aan toe is, en WIE het eigenlijk zijn, die ons vroegen om saam te spreken.

SCHRIFTBEGINSELEN TER SCHRIFTVERKLARING.

Bij N.V. Uitg. Mij J. H. Kok te Kampen verscheen prof. Greijdanus' jongste werk: „Schriftbeginselen ter Schriftverklaring”. Het is, naar we wel verklappen mogen, niet het voornemen van den schrijver, de pen verder te laten rusten.

Het hier voor ons liggende werk zou óók wel hebben kunnen heten: Gereformeerde Hermeneutiek. Schrijver heeft dien titel vermeden. Misschien, om niet eenzelfde titel te gebruiken als dr F. W. Grosheide reeds koos voor één zijner werken. Mogelijk ook om verwarring met filosofisch en kentheoretisch woordgebruik te voorkomen. Allicht ook wegens bezwaar tegen den, hoewel gebruikelijken, toch feitelijk onjuisten term: „heilige hermeneutiek”.

Hoe dit zij, we verblijden ons over den gekozen titel.

Want hij geeft ook aan niet-theologisch geschoolde lezers aanstonds te kennen, wat het boek bedoelt. En wij leggen er den nadruk op, dat ook zij dit werk kunnen verstaan: de schrijver heeft de moeite genomen, Latijnsche citaten te vertalen in het nederlandsch. We hopen, dat ook onze jeugdvereenigingen deze opmerking willen onthouden. Er blijft wel hier en daar een enkele moeilijkheid, maar het zeer duidelijke overzicht van den inhoud maakt voor iederen serieuzen onderzoeker toch het puren van honig uit dit boek aanstonds mogelijk. Onze jongens en meisjes hebben al dadelijk een bundel schetsen in zakformaat als zij de inhoudsopgave van buiten hebben geleerd, vooral hoofdstuk IV.

Wij belijden, dat de Schrift zelf heeft te zeggen, hoe ze wil uitgelegd zijn. En daarom dienen de beginselen dier uitlegging aan haar zelf ontleend te worden. Heel het uitlegkundige werk van prof. Greijdanus heeft getoond, dat hij aan deze waarheid steeds indachtig is geweest. En dit jongste boek geeft daarvan rekenschap, ook om anderen den weg te wijzen.

Het zou een klein kunstje zijn, uit dit boek allerlei bijzonderheden op te diepen, die voor een weekblad interessant zouden zijn. Weet u b.v., hoe men het klaar gespeeld heeft, in de 318 knechten van Abraham een profetie van „Jezus” en het „kruis” te vinden? Hier kunt u het vinden (158).

Maar die „interessante” voorbeelden zijn de hoofdzak niet. Dit is de principieele bezinning. Daarom bevelen we dit boek niet alleen onzen studenten en predikanten, maar ook allen jeugdvereenigingen en kerkleden aan. Het gaat om de prediking, die, zullen wij onze reformatische positie behouden, steeds meer haar eigen karakter moet weten te bewaren. Onze houding tegenover de Schrift dient met steeds sterker bewustheid te worden bepaald door haar zelf. Dit boek geeft in nieuwen vorm de vrome wijsheid van onze vaders, en handhaaft wat zij hebben geloofd niet alleen tegenover oudere maar ook tegen nieuwere misvattingen.

Wij mogen hartelijk dankbaar zijn, dat onze kerken de vruchten van prof. Greijdanus' levenswerk nog door hem zelf op tafel zien gelegd. In dit boek geeft een man van wetenschap aan de kerken die hij diende, rekenschap van zijn geloof, dat heel zijn wetenschappelijke arbeid beheerscht heeft. De armoede van wie dezen man hebben durven „schorsen”, let wel, wegens hoogmoed, of hoe stond het ook weer precies, ligt hier in al haar naaktheid bloot.

Hier?

Waar geen woord over dat gestumper geschreven wordt?

Ja — hier.

Want hier leert een mensch wat nederig is. Nederig knielen. Knielen voor wat erkend was Gods Woord te zijn. En alleen wie dat niet heeft opgemerkt, wordt kwaad, als hij den schrijver van dit boek hoort toornen tegen een synode, die haar boekje te buiten ging. Ze heeft niet begrepen dat dat toornen de acte van die nederigheid was.

EEN WOORD VAN Ds J. S. POST.

Ds J. S. Post van Axel heeft zich alsnog met een woord van scherp vermaan gericht tot de samenkomst van de afgevaardigden der synodocratisch geregeerde kerkgemeenschap. Reden daarvan is dat zijn kerk van plan geweest was, in appél te gaan bij de gewone synode van '46, maar inmiddels buiten het kerkverband gezet is. Ditmaal niet, zoals de kerk van Bergschenhoek, door „de synode”, maar door de classis, onder het vermoedelijk thans hevig betreunde, doch, dat moet men toegeven, synodocratie-getrouw, drijven van een paar dominees, onder wie één van het afgescheiden deel der voormalige geref. kerk van Rotterdam-Delfshaven, welker tijdelijke kerkeraadsmeerderheid te miserabel was, om de rechten van

den Raad ter zake van zijn emeritus-predikant (K. S.) te vindiceeren tegenover een de K. O. op zij zettende „synode”.

Wat de Zwolsche vergadering doen zal met dit stuk, weten we niet. Waarschijnlijk zal ze zeggen: de man staat buiten onzen kring. Gelukkig is dat zoo, want hij heeft de ongehoorzamen zich zien afscheiden van de gehoorzamen, en bleef toen bij de gehoorzamen. De hoogleeraren Greijdanus en Schilder zijn immers ook verklaard, de gemeenschap met de geref. kerk van Kampen te hebben verbroken, „met woord en daad nog wel”. Dat officiële verklaringje was door den kerkeraad-Impeta voor elkaar gebracht, blijkbaar terwille van de synode, die een grondje hebben moest, om van verdere „tuchttoefening” op prof. Greijdanus af te komen. Hoe het overigens staat met die kerk-Impeta is ons een raadsel. Enkele menschen — Greijdanus, Schilder, en nog b.v. eenige weduwen van predikanten, zijn „afgekondigd” als hebbende gebroken, etc., maar anderen, die langer dan ik zelf de godsdiensttoefeningen der werkelijk geref. kerk bijwonen, of zelfs er ambten bekleeden, en die te zamen enkele duizenden in getal zijn, werden nooit „afgelezen”, worden vlijtig bezocht door de dominees Impeta-Navijn, en soms wordt, als ze ziek zijn, officieel voor hen gebeden „van den kansel”. Het blijkt er veel toe te doen, wie of wat ze zijn; niet het recht Gods, maar de willekeur der menschen, die een grondje noodig hebben voor een synodaal gebaar, of bang zijn, dat ge geld kost, geeft den doorslag. De vraag is dus geheel en al een open vraag, of men van wat ds Post schrijft, nota nemen zal.

Onze lezers evenwel kunnen zich van ds Post's geschrift, onder den titel „O, gij vergadering.....” verschenen, op de hoogte stellen. Wat de vraag, of het adresseeren aan deze vergadering, die niet „de generale synode van De Gereformeerde Kerken in Nederland” is, (deze kwam immers onlangs te Groningen bijeen), nog zin heeft, kan men met schrijver van meening verschillen. Ook wat enkele uitdrukkingen betreft, en een bepaald gezichtspunt. Maar voor wie met het bestaan van zulke kwesties rekening houdt, kan de lezing van ds Post's brief welkom zijn. Hij zegt veel goede dingen, op christelijke, en dus scherp-zakelijke manier. Hij geeft den (mallen) tekst weer van het besluit, waarbij de kerk van Axel (en andere) zijn geplaatst buiten het verband der synodocraten; in dat besluit wordt gezegd — en het is om te onthouden, want als WIJ 't zeggen, heeten wij onbroederlijk — en zoo voort — DAT DE GEESTELIJKE EENHEID DER KERKEN IN DIE CLASSIS VERBROKEN IS EN DE GRONDSLAG VOOR VERDERE SAMENSPREKING ONTBREEKT. Dr den Hartogh, en dr Impeta, die zoo veel misbaar maken over wat de vrijgemaakte kerk van Breda over de kwestie van een samenspreking zei (zie Rapport over de vraag: Samenspreking, ja of neen?) hadden wel eens hierbij den vinger mogen leggen..... waarom doen ze 't eigenlijk niet? En over die zaak komt ds Post nu aan 't spreken. Hier volgen enkele brokstukken. „Hoe is 't mogelijk, dat dienaren des Woords zoo lichtvaardig kunnen omgaan met het ambt van broeders, die.....” (2). „Den laatsten tijd wordt in uwe kerken een soepele regel gevolgd tegenover bezwaarde amtsdragers (ze zijn zelfs in de mode, en duldten dit verraad, K. S.). Dit moet wel zeer teleurstellend zijn voor de mindere vergaderingen, die in cadavergehoorzaamheid aan de Synodes, ons hebben uitgeworpen” (2). Maar het geweten wordt gauw afgestompt, K. S.). „Een ondergane bejegening kan van dien aard zijn, dat men zich schaamt tegenover de bedrivers den schijn aan te nemen van beldagenswaardigheid” (3). „.....Schilder, wiens afzetting als scheurmaker, blijkens de rapporten..... geen enkelen redelijken of zedelijken grondslag heeft”. (4). „Wanneer Christus nog het gezag in de geref. kerken heeft, dan verstaat uwe vergadering den eisch van eerherstel van de hoogleeraren Greijdanus en Schilder, die tot haar komt” (4). „De vervangingsformule...draagt...de sporen van het compromis, dat de waarheid compromitteert” (5). „De hoogleeraar... in de dogmatiek, van wien men WIST, dat hij 't er niet mee eens was, moest op poene van afzetting..... beloven, dat hij op geenerlei wijze (ook niet op legale manier, zoals uit de stukken blijkt, K. S.) tegen die uitspraak in de kerken actie zou voeren... Plotseling kwam de zwenking... Niemand was nu meer aan die oude „goddelijke” waarheid gebonden, en... een iegelijk mocht vrijelijk leeren wat niet ten volle in overeenstemming was met de leeruitspraak van Sneek. De professor in Kampen ook. Maar hij was inmiddels afgezet... Dit alles is geschied onder leiding van dezelfde leidslieden... De Synode heeft ons allen geblameerd. Publiek voor de heele wereld” (10/11). „Met methoden á la Goebbels en Toornvliet...pooft de geleerdheid...nog altijd al deze razernij voor de leeken aannemelijk te maken” (13). „Ik wil...uitspreken, dat ik heimelijk altijd heb moeten erkennen dat de goede leerlingen van Lindeboom betere theologen waren dan ik, en dat de vrienden der theol. school

ispsalm

len.

s.

ren;
orgen
morgen
al

A.T.

, zijn volk. De gaan derwaarts vids dagen anno 1946, een anders van den stem-van-Israel, n kerkje in de ncentratiekam- opgesteld zijn, de Geestelijke- lang verdreven, en steeds weer iar boven, naar n zee met vuur elden staan, en l. ja volken.

t door 't Woord K. S.

EVEN

ij gevraagd, of g nummer om- voorstellen aan dering, het ge- gevaar brengen. d van die mede- sondig toe, dat ecimen van los- dachten inzake voorgeschreven Schrift en K. O. vergaderingen. festijds ons zoo ode sprak van deur”, die, IN- door ons niet oveel het aan pen we nu geen nennis nemende, n? elooopen we. We

dat we de En dat gevaar ijd. In heel den